

VITILIGONI DAVOLASHDA EKZIMER LAZER SAMARADORLIGI

Aymuratova Gulayim Raxatovna

Toshkent tibbiyot akademiyasi 4-kurs

Xalimova Farangiz Akmalovna

Toshkent tibbiyot akademiyasi 4-kurs

Annotatsiya:

Vitiligo depigmentatsiyaga olib keladigan melanotsitlarni yo'q qiladigan autoimmun kasallik. Kasallik butun dunyo bo'ylab aholining taxminan bir foiziga ta'sir qiladi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, vitiligo yuqori tabaqalanishga olib keluvchi psixosotsial kasallik hamdir. Bu ayniqsa, to'qroq teri rangiga ega bo'lgan populyatsiyalarda, ehtimol sezilarli kontrast tufayli seziladi. Hozirgi topikal va yengil terapiyalarning aksariyati repigmentatsiyaga yordam beradi, ammo keng davolash davrlarini talab qiladi va noj'oya ta'sirlarni keltirib chiqaradi. Eksimer lazer - bu radiatsion ta'sir qilmasdan qisqartirilgan vaqt oralig'ida repigmentatsini tiklaydigan yangi davolash usuli.

Kalit so'zlar: vitiligo, psixosotsial kasallik, melanotsit, ekzimer lazer, repigmentatsiya.

Аннотация:

Витилиго — это аутоиммунное заболевание, которое разрушает меланоциты, вызывая депигментацию. Заболевание поражает около одного процента населения во всем мире. Исследования показали, что витилиго также является психосоциальным заболеванием, которое приводит к более высокой стратификации. Это особенно заметно у людей с более темным цветом кожи, возможно, из-за значительного контраста. Большинство современных местных и световых методов лечения способствуют репигментации, но требуют обширных циклов лечения и вызывают побочные эффекты. Эксимерный лазер-это новый метод лечения, который восстанавливает репигментацию через короткие промежутки времени без радиационного облучения.

Ключевые слова: витилиго, психосоциальное заболевание, меланоцит, эксимерный лазер, репигментация.

Annotation:

Vitiligo is an autoimmune disease that destroys melanocytes that cause depigmentation. The disease affects about one percent of the population worldwide. Studies have shown that vitiligo is also a psychosocial disease that causes high stratification. This is especially noticeable in populations with darker skin tones, possibly due to significant contrast. Most current topical and mild therapies help with repigmentation, but require extensive treatment cycles and cause adverse effects. An excimer laser is a new treatment that restores repigmentacin at reduced intervals without radiation exposure.

Keywords: vitiligo, psychosocial disease, melanocyte, eczymeric laser, repigmentation.

Kirish

Vitiligo – bu taxminan dunyo bo`ylab aholining 0,1-4% qismiga ta'sir qiladigan keng tarqalgan kasallik. Simptomlar odatda 20 yoshdan oldin boshlanad. Aniq patogenezini hamon noma'lum bo'lib qolmoqda, ammo buni qo`llab quvvatlovchi bir nechta mexanizmlar jalb qilingan, shu jumladan genetik, autoimmun va biokimyoviy omillar, stress yoki virusli kasalliklar[1]. Vitiligo uchun davolash terapiyasi qiyin. Yondashuvlarning xilma-xilligi taklif qilingan, shu jumladan topikal va tizimli steroidlar, topikal kalsineurin ingibitorlari, fototerapiya va jarrohlik aralashuvi shu jumladan greft va melanotsit transplantatsiyasi. Fototerapiya bilan davolashning keng tarmoqlaridan biri bu eksimer lazerlaridir. Fototerapiya migratsiyani kuchaytiradi va repigmentatsiyaga olib keladigan melanotsitlarning ko'payishiva immunitet reaksiyasiga oshirishga xizmat qiladi. [2,3]. Eksimer lazerlari (308 nm) dan kerakli dozalarda foydalanish bu isbotlangan eng samarali usuldir. Bu kichik, kirish imkoni bo'lmagan yoki chidamli joylarni davolashda oddiy fototerapiya bilan taqqoslaganda afzallikka ega [4,5].

Adabiyotlar tahlili va tadqiqot metodologiyasi.

Yuzning keng tarqalgan depigmentatsiyasi bo'lgan 3 ta erkak bemorlarga haftada ikki marta eksimer lazer va sezilarli repigmentatsiya paydo bo'lgunga qadar har kuni

kalsipotrien bilan davolash qilingan. Bemorlar eksimer lazerni 200 mJ/sm² dozada qo'llash boshlandi, bu bemorlarda fototoksik nojo'ya ta'sirlarni, shu jumladan sezilarli eritema va blister paydo bo'lgunga qadar har bir tashrif uchun 10 foizga oshirildi. Davolanish dozalari keyinchalik nojo'ya ta'sirlarning og'irligiga qarab 10 foizga saqlanib qoldi yoki kamaytirildi. Bemorlarning hech biri lazer terapiyasining nojo'ya ta'siri tufayli davolanishni to'xtatmadi. Davolanishlarning umumiy soni, muolajalar qo'llanilgan vaqt uzunligi va lazer energiyasi ta'sirining o'rtacha dozasi qayd etilgan. Boshqa tadqiqotlarda bo'lgani kabi, mualliflar asosiy natija o'lchovi sifatida foiz repigmentatsiyasini tanladilar: <25, 25-50, 50-75 va >75 foiz.

Muhokama va natijalar.

Barcha bemorlar tavsiya etilgan davolash kursini tugatdilar. Uchta bemordan ikkitasi 22 yoki undan kamroq davolanishdan so'ng 75 foizdan ortiq repigmentatsiyaga erishdi. Ammo uchinchi bemor ushbu natijalarga 40 ta davolash seansidan keyin erishdi. Lazer energiyasi ta'sirining o'rtacha dozasi va foiz repigmentatsiyasi o'rtasida hech qanday bog'liqlik yo'q edi.

Vitiligo surunkali, psixologik zaiflashuvchi va davolash qiyin bo'lgan kasallikdir. Hozirda qo'llaniladigan ko'plab davolash usullari ko'rsatilgan takrorlanishga erishish uchun bir yildan ortiq davolanish oralig'ini talab qiladi. Ushbu tadqiqotda bemorlar 10 dan 20 haftagacha yuz lezyonlarining 75 foizdan ko'proq repigmentatsiyasiga erishdilar.

Vitiligoni davolashda yorug'lik terapiyasining samaradorligini hisoblash uchun turli xil nazariyalar mavjud. Dalillar shuni ko'rsatadiki, soch follikularining tashqi qobig'ida mavjud bo'lgan faol bo'lmagan melanotsitlar vitiligo bilan kasallangan odamlarda saqlanib qoladi. Terapiyaning boshlanishi bu yashirin melanotsitlarda yetilishiga olib kelishi mumkin, so'ngra soch follikulasi bo'ylab yuqoriga ko'chib, epidermisda yakuniy tarqalish bilan birga keladi. Bundan tashqari, soch ko'tarish potentsialining pasayishi bilan tavsiflangan akral hududlar doimo terapiyaga eng chidamli hududlardir. [6,7]

Ushbu seriyadagi uchta bemor topikal steroidlar, PUVA va NB-UVB kabi boshqa muolajalar bilan solishtirganda qisqa vaqt ichida (5 oy yoki undan kam) ajoyib natijalarga erishdi (>75% repigmentatsiya). Jon Mouzakis, Stefani Liu va Jorj Koxen gipotezalariga ko'ra, bu bemorlar eksimer lazerga yuz tuk follikularining sezgirligi oshgani uchun bunday ajoyib natijalar bilan tez natijalarga erishdilar.

Ba'zi tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, Fitspatrik teri turi yuqori bo'lgan odamlar terapiyaga tezroq javob berishlari va yengilroq teriga ega bo'lganlarga qaraganda yaxshiroq natijalarga erishishlari mumkin. Repigmentatsiyaga erishishda ushbu o'zgaruvchining ahamiyatini yanada tanqidiy baholash uchun terining turi bo'yicha tabaqalangan bemorlarning kattaroq populyatsiyalari bilan keyingi tadqiqotlar zarur. Eksimer lazer vitiligoni davolashda foydali vosita ekanligini isbotlandi. Eksimer lazer bilan davolangan bemorlar ko'p oylar va yillar davomida emas, balki bir necha oy ichida ajoyib natijalarga erishmoqda. Teri turi, jinsi yoki soch follikulasining boshqa xususiyatlari eksimer terapiyasini samaradorligini aniqlash uchun ko'proq ma'lumotlar beradi.

Xulosa.

Eksimer lazer vitiligo uchun hayotiy davo hisoblanadi va boshqa tez-tez ishlatiladigan terapiyalarga qaraganda tezroq natija berishi mumkin. Bu korrelyatsiya terining turi bilan bog'liq bo'lishi mumkin, ammo buni to'liq baholash uchun yanada kengroq tadqiqot o'tkazish kerak. Eksimer lazer bilan davolash repigmentatsiyaning tezroq boshlanishini ko'rsatadi va an'anaviy bilan taqqoslaganda repigmentatsiyaga erishish uchun kamroq kumulyativ dozada kamroq davolanish kerak. 308 nm eksimer lazer UVB fotobiologik jihatdan juda yaqin, ammo lazer yorug'lik monoxromatik, chuqurroq kirib boradi va yuqori ravonlikda yetkazib berishga imkon beradigan maqsadli usul bo'lib, zararlanish kamroq. Shunday qilib, 308-nmeksimer lazer terapiyasi vitiligo uchun xavfsiz va samarali fototerapiya usulidir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Gonzalez U, Whitton M, Eleftheriadou V et al (2011) Guidelines for designing and reporting clinical trials in vitiligo. Arch Dermatol 147(12):1428–1436
2. Antoniou C, Katsambas A (1992) Guidelines for the treatment of vitiligo. Drugs 43:490–498
3. Pacificio A, Leona G (2011) Photo(chemo)therapy for vitiligo. Photodermatol Photoimmunol Photomed 27:261–277
4. Baltas E, Csoma Z, Ignacz F et al (2002) Treatment of vitiligo with the 308-nm xenon chloride excimer laser. Arch Dermatol 138:1619–1620

5. Greve B, Raulin C, Fischer E (2006) Excimer laser treatment of vitiligo-critical retrospective assessment of own results and literature overview. *JDDG* 4:32–40
6. Anbar TS, Westerhof W, Abdel-Rahman AT, El-Khayyat MA. Evaluation of the effects of NB-UVB in both segmental and non-segmental vitiligo affecting different body sites. *Photodermatol Photoimmunol Photomed*. 2006;22:157–163. [PubMed] [Google Scholar]
7. Choi KH, Park JH, Ro YS. Treatment of vitiligo with 308-nm xenon-chloride excimer laser: therapeutic efficacy of different initial doses according to treatment areas. *J Dermatol*. 2004;31:284–292. [PubMed] [Google Scholar].

